МАЙКЪЛ МОРПУРГО

ХВЪРЧИЛАТА НЕ СПИРАТ ДА ЛЕТЯТ

На всички деца от двете страни
на стената, които един ден
ще я съборят. Без помощта
на оръжия и екот на тръби.

ММ

The Kites Are Flying!
Text © 2009 Michael Morpurgo
Published by arrangement with
Walker Books Limited, London SE11 5HJ.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced, transmitted, broadcast or stored in an information retrieval system in any form or by any means, graphic, electronic or mechanical, including photocopying, taping and recording, without prior written permission from the publisher.

Хвърчилата не спират да летят
Автор Майкъл Морпурго
Превод Мария Пипева
Художник на корицата и художествено оформление
Лиляна Дворянова
©Издателство „Фют“, 2024

Тази книга е предмет на авторско и търговско право на издателя. Използването на текста и оформлението без съгласието на издателя е забранено. Продаването, препродаването, заемането, наемането и пускането в обращение по друг начин, освен по начин, определен от издателя и закона, е забранено.

ISBN 978-619-270-086-7

МАЙКЪЛ МОРПУРГО

ХВЪРЧИЛАТА НЕ СПИРАТ ДА ЛЕТЯТ

Художник Лиляна Дворянова

Издателство „Фют“

ПЪРВИ МАЙ 2008 г.

Почти полунощ. Противен хотел.
Летище Йерусалим.

Ще ми се да не бях тук. Понякога се чудя защо изобщо си водя дневник. Вярно, че е доста полезен по време на снимки – помага ми да си припомня подробности, които иначе може да забравя, последователността на събитията и т.н. Но в нощи като тази знам, че го правя просто по навик. Откакто се помня, пиша в дневника си всеки ден. Да, има смисъл от това, когато дните са наистина забележителни, но пък тях и без това бих ги запомнил. Честно казано, имало е толкова много дни, които просто искам да забравя. Като днешния.

Задръствания по целия път до летището. Напът съм да закъснея. Безкрайно чакане на опашката за чекиране. Но и самолетът закъснява, така че нямаше никакъв смисъл от всичките тези нерви и гняв. Не могат ли тези хора от охраната поне да се опитат да се усмихнат, докато ти ровят из багажа? Какъв им е проблемът?

След това попаднахме в най-силната турбуленция, която съм изпитвал в живота си. Би трябвало вече да съм свикнал – малко ли летя? Но този път наистина си помислих, че ми е дошъл краят. Няколко капака на отделението за багаж над главите ни се отвориха с трясък и жената до мен започна да се моли. В Йерусалим не кацнахме, а заподскачахме по пистата. Друс, друс, друс! Сякаш пилотът се беше върнал към детството си, а самолетът беше камъче. с което си играе на жабка по повърхността на езеро. И така сума ти време, а ние вътре се тресяхме. След това – още намусени служители от охраната. Посред нощ – настаняване в този ужасен

хотел на летището, където знам, че няма да мога да заспя. Чаршафите и кърпите миришат на химикали. Единственият въздух за дишане е шумен, защото не мога да изключа климатика.

Когато се обадих вкъщи, за да ми поолекне малко, Пени ме увери, че всичко е наред. Звучеше леко сънена, но твърдеше, че не съм я събудил. Джейми бил доста превъзбуден, когато се прибрал от училище, но сега вече спял. Преди заспиване му прочела любимата книжка за крал Артур – за кой ли път. Джейми казал, че аз съм я четял по-добре от нея. На Пени ѝ беше малко криво от това, но мен ме накара да се усмихна – може би първата ми усмивка за деня. Човек се чувства по-добре, когато се усмихва. Пени каза, че ѝ липсвам. Искало ѝ се да съм при нея у дома и да не се налага да си звънним посред нощ. „Имаш ли представа колко е часът, Макс?“, каза тя. Не звучеше точно сърдита, но усетих, че не ѝ се говори повече.

След като тя затвори, се почувствах много самотен. И още се чувствам така. Не бива да потъвам в мрачни мисли. Трябва да заспя. Когато спиш, няма как да си мрачен. Утре трябва да ставам рано. Първата ми работа ще е да проуча автобусите. Храната в самолета беше отвратителна. Изядох я просто защото ми я бяха сервирали, което си беше доста глупаво. И сега ме боли корем.

Хей, Махмуд, там ли си? Чуваш ли ме? Тази нощ отново сънувах онзи красив сън, все същия сън, за хвърчилата. Чичо Ясер казва, че това е глупав сън. Но не е глупав, нали, Махмуд?

Ти все ми казваш да не слушам нашия чичо Дърдорко. Сънят си е твой, казваш ми. Можеш да сънуваш и да мечтаеш каквото си щеш, братле. Харесва ми да ме наричаш „братле“. Нали знаеш? Ти не си просто по-големият ми брат, а и най-добрият ми приятел. Хей, пак видях онова момиче със синята забрадка. Днес отново беше там и ми махаше. И в съня ми беше, и там ми махаше. Всеки път е така.

Слушаш ли ме, Махмуд? Страхувам се да затворя очи, да не би отново да ми се присъни онзи кошмар. Ти ми каза, че кошмарите ще изчезнат, когато сънят ми се сбъдне. Как го каза? „Красивият сън ти се присънва, братле, само заради кошмара. Също както след нощта винаги идва ден. Не можеш да имаш едното без другото. Светлината е светла само когато си видял колко тъмен е мракът.“ Това все още не го разбирам, Махмуд. Много от нещата, които ми казваш, не ги разбирам съвсем. Но това не ми пречи. Как обичам да ми говориш! Ще дойдеш ли утре с мен да пускаме хвърчилото ми? Ще ме чакаш ли под дървото на хвърчилата?

Всеки път, когато трябва да си лягам, е все едно и също. Иска ми се да продължа да ти говоря цяла нощ, Махмуд. Май не трябва да ти говоря толкова много – сигурно ти е омръзнало от мен – но няма друг, с когото мога да говоря, а и не искам. Няма никой друг, който да знае, няма никой друг, който да е бил там.

Ти си моят по-голям брат, на дванайсет години – четири години по-голям от мен – и аз ти казвам всичко. Винаги си мисля за теб, дори когато не говоря с теб. Толкова се гордея с теб – най-бързия бегач в цялото село!

Но ти си нещо повече от мой по-голям брат, ти си и бащата на семейството, откакто окупаторите отвлякоха татко и го затвориха в лагер, когато бях малък. Оттогава не сме го виждали. Затова ти трябваше да помагаш на чичо Ясер – чичо Дърдорко – във фермата.

Каквото си засадил, винаги расте добре. Чичо Ясер казва, че си роден градинар. Бакла, патладжани, слънчоглед, маслини, лимони – всички растат като луди. Но ти винаги си харесвал най-много овцете, да си седиш по цял ден на хълма и да ги пасеш. Познаваш всяка една от тях и те те познават. Обичат те и ти имат доверие. Сякаш си и техен по-голям брат. Обичам да съм там с теб и овцете, Махмуд.

Обичам да усещам топлия вятър в лицето си и дъха на дива мащерка. Лежим двамата и гледаме как ястребите се реят на вятъра. Говорим, смеем се, мечтаем. И ти си мечтател като мен. Мисля, че дори сънуваме едни и същи сънища.

Но ние не само лежим на склона и мечтаем. Правим и хвърчила и после ги пускаме. Аз държа макарата и отпускам връвта, а ти хукваш по склона и се развикваш радостно, когато хвърчилото улови вятъра. После то се издига и полита нависоко. Издигаш го все по-нагоре и по-нагоре. Понякога то се блъска в някое дърво или пропада надолу и тупва на хълма. Тогава ти се ядосваш на себе си и не искаш да ми говориш. Но след известно време, когато се успокоиш, ти казвам, че може би трябва просто да го поправим или да направим ново, и двамата се залавяме с това. Всяко се получава по-добре от предишното – различно, по-голямо, по-малко, може би

с по-дълга или с по-къса опашка. Всички те са боядисани в различни цветове, някои като птици, други като пеперуди, а трети дори като риби. В летните вечери цялото село излиза да ни гледа. Стоят там, взират се в небето и се радват на нашите хвърчила също като нас. Това е единственото време, когато можем да забравим проблемите и мъката си и отново да бъдем щастливи, поне за малко.

Спомняш ли си онзи следобед, Махмуд, когато те попитах защо хвърчилата правят всички толкова щастливи, защо хората се смеят с глас, когато ги видят да се издигат в небето. Помня всяка дума, която ми каза, Махмуд, сякаш беше вчера. Но не беше вчера. Следващата седмица ще станат две години.

„Всеки път, когато пускам хвърчило, братле, си представям, че това там, горе, съм аз и че съм далеч от всичко долу на земята, далеч от войниците, контролните пунктове и танковете.

Там, горе, съм свободен. Отивам накъдето ме отвее вятърът и никой не може да ме спре. Няма войници, няма контролно-пропускателни пунктове, няма танкове“, каза ми ти.

И тогава изведнъж се ядоса. Когато говореше за окупаторите, винаги се ядосваше. А този път направо се разплака, Махмуд – толкова беше разгневен. „Защо затвориха татко, Саид? – попита ме ти. – Кажи ми, Саид. Защо идват тук и ни отнемат земите? Защо се отнасят с нас като с магарешки тор? Защо не могат просто да си отидат у дома и да ни оставят на мира?“ После ми разказа за войника. „Искам да ти кажа нещо, Саид. Това се случи вчера. Непрекъснато си мисля за него. Видях един войник. Беше долу на контролно-пропускателния пункт, а аз идвах по пътя с овцете. Гледаше ме право в очите над дулото на пушката си. После видях лицето му под каската. Не можех да повярвам, не изглеждаше по-възрастен от мен. И ти си нечий син, помислих си.

Един ден може би ще ме убиеш и дори няма да знаеш защо го правиш. Знаеш ли какво направих тогава? Усмихнах му се. Не исках да изглеждам уплашен, затова му се усмихнах, просто за да му покажа. А той ми се усмихна в отговор, честна дума, усмихна ми се, дори ми намигна. Тогава си помислих – не може да са толкова лоши тези окупатори. Да вземем момичето със синята забрадка, което понякога ми маха през стената, и този войник. Това вече са двама. Така че ако те не са всичките лоши и ние не сме всичките лоши, защо добрите от двете страни не могат просто да се съберат и да решат нещата? Тогава всички войници ще могат да се приберат у дома, а татко ще го пуснат от затвора и ще може да се върне при нас, и всичко отново ще бъде наред.“ По бузите ти се стичаха сълзи и си спомням, че ги избърса с опакото на ръката си. „Липсва ми татко, Саид – каза ти. – Понякога толкова много ми липсва, че чак ме боли.“